

rozuměj ve směru § 497 tr. z. dotčeném — trestně za obsah tiskopisu, třebaže není zjištěno, že článek zakládající přestupek § 497 tr. z. psal nebo četl, třebaže tedy dlužno předpokládati, že se dostal článek do tiskopisu bez přičinění, ba bez vědomí redaktorova.

Arciř uvažuje rozsudek odvolacího soudu o obhajobě obžalovaného, že článek nepsal a nečetl, i po stránce skutkové a bere ponechávaje nevyvrácenou další obhajobu, že nedal článek do tisku — za prokázáno, že obžalovaný četl článek a uvědomil si úmysl pisatele (původce) článku potupiti soukromého žalobce výčitkou skončeného soudního vyšetřování. Leč tím je zjištěn jen pramen a skutečnost vědomí obžalovaného o tom, že došel pro tiskopis článek, o který jde, a vědomí jeho o protiprávním smyslu a směru (účelu) článku.

Není však rozsudkem odvolacího soudu vyvrácena obhajoba obžalovaného, že článek do tisku nedal, a není jím zjištěno, že obžalovaný nařídil, aby byl článek, o který jde, pojat do tiskopisu jím redigovaného, nebo předsevzal jiný (positivní) čin, který by bylo podřaditi pod pojem přímého pachatelství (nebo spoluviny) na vyčítání skončeného soudního vyšetřování. Pro tento nedostatek skutkových zjištění po stránce objektivní přesněji po stránce otázky, zda obžalovaný spolupůsobil při (k) tisku závadného tiskopisu, pokud byl v něm uveřejněn souzený článek, zůstává přes zjištění, že obžalovaný článek četl a protiprávní smysl a účel si uvědomil, základem odsuzujícího rozsudku odvolacího soudu výklad § 7 (§ 239) tr. z., jehož nesprávnost nahoře dokázána.

Bylo proto podle §§ 33, 292 a 497 tr. ř. o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznati právem, jak se stalo.

R o z s u d e k n e j v y š š í h o s o u d u z e d n e 16. k v ě t n a 1931 č. j. Z m I 216/31-3. Dr. S.

Telegrafy: Propadnutí radiotelefonního zařízení ve smyslu § 24, odst. (5) zák. čís. 9/1924 nelze vysloviti, nemá-li je již ten, kdo je bez povolení přechovával, ana ho nabyla před zahájením trestního řízení bezelstně třetí osoba, již bylo dáno povolení k přechovávání tohoto radiotelefonního zařízení.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po veřejném líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v N. J. ze dne 4. dubna 1930, pokud jím byli J. M. a V. K. uznáni vinnými přečinem podle § 24 zákona ze dne 20. prosince 1923 čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924, aniž bylo uznáno na propadnutí radiopřístroje přechovávaného bez povolení obžalovanými.

D ů v o d y: Napadeným rozsudkem byli obžalovaní J. M. a V. K. uznáni vinnými přečinem podle § 24 zákona ze 20. prosince 1923

č. 9/24, jelikož do listopadu 1928 pot. v listopadu a prosinci 1928 bez povolení přechovávali radiotelefonní zařízení; propadnutí radiového přístroje však nebylo vysloveno a tomuto výroku odporuje zmateční stížnost veřejného žalobce, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 11 § 281 tr. ř. a namítajíc, že radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení v případech uvedených v 1. a 2. odst. § 24 zmíněného zákona propadají podle kategorického ustanovení jeho ve prospěch státu vždy a bez ohledu na to, zda jsou vlastnictvím pachatelovým či osoby třetí; neboť nejde při propadnutí výhradně jen o vedlejší trest, nýbrž současně také o opatření rázu administrativního, především policejního, které může postihnouti i třetí osobu na trestném činu nezúčastněnou, je-li vlastníkem věcí, které byly předmětem trestného činu.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Předeslati sluší, že se zrušovací soud ovšem otázkou propadnutí radiotelefonních zařízení v rozhodnutích č. 1809, 1834, 2325 a 2829 již zabýval a v podstatě se ustálil na názoru, že propadnutí zařízení je obligatorní, a to bez ohledu na to, zda jest vlastnictvím pachatelovým či osoby třetí.

Právní větu tuto jest posuzovati ve spojitosti se skutkovým dějem, k němuž se v tom kterém případě vztahovala, a nelze ji paušálně rozšiřovati na případy, které dosud předmětem rozhodování zrušovacího soudu nebyly, a k nimž náleží právě i případ, o nějž jde.

Skutkový podklad tohoto případu jest zcela odlišný od trestných věcí dosud souzených:

Jde totiž o řešení otázky, zda lze vysloviti propadnutí radiotelefonního zařízení i tehdy, když obžalovaný, který je bez povolení přechovával, zařízení již nemá, nýbrž když zařízení nabyla, a to před zahájením trestního řízení a bezelstně, osoba třetí, které bylo příslušnou vrchností uděleno povolení k přechovávání tohoto radiotelefonního zařízení.

Aby případ ten řádně byl posouzen, sluší si klásti otázku, jaký charakter zákonem stanovené »propadnutí« zařízení má.

Není pochyby, že propadnutí, když se ho v trestním právu použije, má sloužiti jednak k účelu trestnímu, jehož účinek projevuje se jako u každého trestu určitou újmou na právech trestaného, zde újmou majetkovou, leč nemůže též býti pochybným — a vyslovuje to i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. března 1926 č. sb. n. s. 2325 —, že jest současně i opatřením rázu administrativního, především policejního, směřujícím k tomu, aby propadnutím věci, jež byla prostředkem činnosti ohrožující právní bezpečnost, pro budoucnost ohrožování této bezpečnosti bylo znemožněno.

Ohrožování toto může býti rázu absolutního, t. j., že již věc sama o sobě svou povahou ohrožuje obecně bezpečnost;

jest však i možno, že věc jeví se býti nebezpečnou toliko za určitých okolností, nalézá-li se ku příkladu v rukou určité osoby a t. d., že tedy ohrožovací povaha jest toliko rázu relativního.

Dle toho budou se v podstatě i řídití zabezpečovací opatření tak, že bude v případech těch postačitelne užší opatření omezující se na propadnutí věci pachateli trestného činu náležející, kdežto v případech oněch bude, třeba zásahem po případě co nejširším, totiž i propadnutím věci nalézajících se v moci osoby třetí od pachatele rozdílné a na činu nezúčastněné čeliti účinkům ohrožujícím obecnou bezpečnost.

Pro užší či širší rozsah tohoto opatření musí však vždy být dán určitý zákonný základ, poněvadž jde o zasažení do práv soukromých, a skutečně též zákonodárce v těch případech, kde toho obecná nebo individuální právní bezpečnost vyžaduje, aby bylo na propadnutí uznáno s účinkem proti každému vlastníku nebo držiteli věci, tuto účinnost propadnutí proti třetím osobám vyslovil, případně zavedl za tím účelem k účelům policejné-bezpečnostním objektivní řízení od odsuzujícího výroku neodvislé. Jsou to na příklad § 7 zák. o třaskavinách, § 20 zák. o potravinách, §§ 71, 72 o nákazách zvířecích, § 39 a) zákon o dobytčím moru, § 20 zák. o válečné lichvě, § 31, II. odst. zák. na ochr. rep., § 12 zák. o poštovních holubech č. 2/1924, § 52 zák. o právu autorském č. 218/1924. Jde v nich vesměs o případy, v nichž ohrožení obecné neb individuální právní bezpečnosti jest již v existenci předmětů, jež jsou s trestným činem v souvislosti, jmenovitě proto, že jest ona ohrožena těmito předměty, případně jejich použitím nebo možností tohoto použití v každém případě a kýmkoliv. Soukromý zájem jednotlivcův, i když se tento neprovinil ničím, za co by ho měla jako vlastníka nebo jinak majetkově k věcem těm oprávněného postihnouti trestní újma na majetkových právech jejich ztrátou při propadnutí, musí v těchto případech ovšem dle výslovného ustanovení zákona ustoupiti obecnému zájmu z důvodů bezpečnostních. Při radiových přístrojích není však takového výslovného předpisu zákona, jako na příklad u zákona o poštovních holubech č. 2/1924, vydaného téhož dne jako zákon o telegrafech č. 9/24, a sluší proto s ohledem na toto znění zákona a hlavně dle intence zákonem sledované za to míti, že není zpravidla dáno ohrožení obecné bezpečnosti již existencí radiových přístrojů, nýbrž tím, že je kdo vyrábí, prodává, přechovává nebo dováží z ciziny bez povolení, čímž teprve je založena skutková podstata trestného činu. Právní bezpečnost chrání se zákonem v těchto případech před nekontrolovaným přechováváním, výrobou a t. d. těchto předmětů, a v případě nekontrolované jejich výroby a t. d. lze tedy majetkové trestní újmy, která má jako trest pachatele postihnouti jejich propadnutím, shledávati v propadnutí i účel bezpečnostní ochrany před tímto ohrožením právní bezpečnosti. Na téže myšlence jest i zbudováno rozhodnutí č. 2325 sb. n. s., pokud zdůrazňuje, že obligatorním propadnutím z důvodů policejné bezpečnostních zamezeny býti mají újmy hrozící bezpečnosti a zájmům státu z toho, že přístroj zůstane v držení osoby, která byla přistižena při nedovoleném jeho přechovávání a mohla by ho

zneužití. Jakmile však předměty ty přešly z nekontrolované výroby, přechovávání, prodeje, dovezení z ciziny do majetkového oprávnění osoby od pachatele rozdílné, která vyžádaným povolením podrobila jejich výrobu a t. d. nařízení státní kontrole, neohrožuje jejich existence zpravidla nikterak právní bezpečnosti a není tudíž důvodu, aby právní bezpečnost byla jejich propadnutím jako obecně působícím administrativně-bezpečnostním opatřením chráněna.

Tyto zásady se shodují právě s případem o němž jde, a v němž podle nenapadených předpokladů rozsudku sluší za to míti, že šlo o radiový přístroj, který přešel do držení osoby třetí od pachatele rozdílné, která si vymohla od úřadu povolení k přechovávání.

Nelze proto na tento konkrétní případ aplikovati předpisy § 24/5 zák. 9/24 o propadnutí radiotelefonních zařízení a bylo proto zmateční stížnost státního zastupitelství zamítnouti jako nedůvodnou.

Rozh. nejv. soudu ze dne 25. června 1931, Zm II. 210/30. Dr. B.

L I T E R Á R N Í Z P R Á V Y

Dr. J o s e f Z e l i n k a: »Ochrana nájemníků«. Zákon o ochraně nájemníků. Zákon o odkladu exekučního vyklizení místností. Zákon o mimořádných opatřeních bytové péče. Vládní nařízení o pojmu náhradních místností. Vydání 1931. Cena 40 Kč.

Autor dobře známých a oblíbených komentářů k zákonům o ochraně nájemníků vydal v r. 1931 nový komentář, vyvolaný poslední novelou ze dne 26. XI. 1930, č. 166 Sb. z. a n. Pro nával látky dostáváme se teprve nyní k recenzi tohoto nového vydání.

Vydání v r. 1931 jest obsažnější než kterékoliv vydání dosavadní. Jest skutečně podivuhodné, že autor při své praxi jako soudce nota bene u soudu neslynoucího zvlášť výhodnými poměry pro mimoúřední činnost soudců, našel tolik času, aby mohl nové vydání spracovati a veřejnosti předložit. Na rozdíl od dosavadních vydání pojednává autor v prvním oddílu svého komentáře v několika samostatných kapitolách o různých otázkách a vztazích, které ochrany nájemníků se dotýkají. Pojednání tato, ač sama o sobě jsou hodnotná, byla by snad lépe vynikla, kdyby byla vydána v samostatné knize a nikoliv jako součást komentáře zákonů o ochraně nájemníků. V pojednáních těchto zabývá se autor vlastně různými, snad i namátkou vybranými případy povahy kasuistické; to ovšem je praxi vítáno, ale nemůžeme se zhostiti dojmu, že celý oddíl prvý poněkud ztěžuje orientaci v komentáři. Hledáme-li totiž odpověď na tu či onu otázku, hledáme ji z pravidla u příslušného paragrafu. Tam sice nalézáme i citaci judikatury, i odkaz k partiím, jež zabývají se v oddílu prvním přílehlým materiálem k tomu či onomu paragrafu, hledání však a rozdělení materiálu na dvě či i více míst